

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою

Державного університету

«Житомирська політехніка»

протокол від 24 травня 2023 р. № 8

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для проведення практичних занять

з навчальної дисципліни

«Основи теорії перекладу»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»

спеціальності 035 «Філологія»

освітньо-професійна програма «Прикладна лінгвістика»

факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя

кафедра теоретичної та прикладної лінгвістики

Схвалено на засіданні кафедри
теоретичної та

прикладної лінгвістики

21 вересня 2022 р.,

протокол № 8

Розробники: к.ф.н., доцент кафедри теоретичної та прикладної лінгвістики
КАНЧУРА Євгенія, викладач кафедри теоретичної та прикладної лінгвістики

БАШМАНІВСЬКА Ірина

Житомир

2023

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 2

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Тема 1. Переклад в інформаційному суспільстві.....	7
Тема 2. Теоретичні засади перекладу.....	9
Тема 3. Інформаційні технології на службі перекладу.....	12
Тема 4. Усний переклад.....	14
Тема 5. Лексикологічні аспекти	15
Тема 6. Лексико-граматичні аспекти	17
Тема 7. Семантичні аспекти.....	19
Тема 8. Галузеві тексти	19
Рекомендована література	21

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 3

Вступ

Переклад як одне з найдавніших мовних мистецтв людства набуває нових форм та збагачується новими методами в період розвитку інформаційних технологій та комунікацій. Виклики, що постають перед сучасною людиною, спонукають до нових засобів спілкування, пошуку шляхів розуміння іншого, адаптації та локалізації інформаційних продуктів. Глобальні процеси, які відбуваються у світі, зумовлюють появу нових вдосконалених вимог до процесу перекладу, поєднання новітніх інформаційних технологій та потужностей інтелекту людини, розширення кола застосування професійних навичок перекладача. Курс "Основи теорії перекладу" зорієнтований на потреби прикладних лінгвістів, які рівною мірою опановують закономірності мови та можливості її опрацювання засобами сучасних технологій.

Метою навчальної дисципліни "Основи теорії перекладу" є формування у прикладних лінгвістів другого року навчання бази знань, яка забезпечує системні уявлення про лінгвістичні та психологічні засади процесу перекладу, принципи та методи роботи перекладача, особливості перекладацької індустрії та вимоги до якості кінцевого продукту. Курс ґрунтується на знаннях і навичках володіння іноземною мовою, набутих в попередніх семестрах на заняттях з мовних дисциплін, розвиває ці навички та надає можливість їхнього практичного застосування.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- надати базову інформацію про теоретичні засади процесу перекладу, історію виникнення та розвитку, роль перекладу у встановленні міжкультурної комунікації;
- ознайомити з різновидами перекладу та їхніми особливостями, закономірностями лексичних, лексико-граматичних та семантичних трансформацій, прийомами та методами перекладу;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 4

– навчити застосовувати на практиці набуті знання з мовних дисциплін, здійснювати якісний переклад різножанрових текстів;

– навчити ефективно використовувати практичні навички та прийоми перекладу, самостійно розвивати й вдосконалювати професійні знання та навички в різноманітних перекладацьких ситуаціях та видах перекладу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні перекладознавчі поняття та категорії;
- особливості процесу перекладу: стадії та моделі перекладу;
- види перекладацьких трансформацій.

вміти:

- проаналізувати текст оригіналу, виявити проблемні аспекти у його відтворенні цільовою мовою з урахуванням особливостей зіставлюваних мов та жанрової специфіки тексту;
- застосовувати дослівний переклад як проміжну стадію у процесі відтворення тексту цільовою мовою;
- застосовувати перекладацькі трансформації на різних мовних рівнях;
- здійснити редагування тексту перекладу, його прагматичну адаптацію.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних компетентностей, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 035 «Філологія»:

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 5

вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 035 «Філологія»:

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б/ОК18-2022
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 6

Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Переклад в інформаційному суспільстві. Якість перекладу.	2
2	Переклад публіцистичного тексту.	2
3	Теоретичні засади перекладу. Переклад художнього тексту.	2
4	Переклад офіційного документа.	2
5	Інформаційні технології на службі перекладу	2
6	Програми автоматичного перекладу	2
7	Усний переклад	2
8	Аудіовізуальний переклад	2
9	Лексикологічні аспекти	2
10	Опрацювання лексикологічних труднощів перекладу	2
11	Лексико-граматичні аспекти	2
12	Опрацювання лексико-граматичних труднощів перекладу	2
13	Семантичні аспекти	2
14	Опрацювання семантичних труднощів перекладу	2
15	Галузеві тексти. Переклад технічного тексту	2
16	Переклад наукового тексту	2
РАЗОМ		32

Завдання для самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
<p>Тема 1. Переклад в інформаційному суспільстві На самостійне опрацювання:</p> <p>1. Вимоги до професії перекладача. Перекладач [Електронний ресурс] // Освіта UA. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: https://osvita.ua/proforientation/profession/75446/.</p> <p>2. Посадова інструкція "Перекладач" Посадова інструкція. Перекладач [Електронний ресурс] // Монокль. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: https://www.borovik.com/index_ua.html.</p>	5
<p>Тема 2. Теоретичні засади перекладу На самостійне опрацювання:</p> <p>1. Процес перекладу (МР для самост. роботи сс. 9-11)</p> <p>2. Контроль якості перекладу, міжнародні стандарти (МР для самост. роботи сс.</p>	5

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б/ОК18-2022
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 7

11–15)	
Тема 3. Інформаційні технології на службі перекладу На самостійне опрацювання: Встановити програму OmegaT-5.4.1; прослухати вебінар Ivashkevych Lesia. Як перекладати в OmegaT - основи [Електронний ресурс] //YouTube. -- 5 груд. 2022 р.– Режим доступу до ресурсу: https://www.youtube.com/watch?v=Ttv4dgxiFuo	5
Тема 4. Усний переклад На самостійне опрацювання: Комарова О. Передумова якості усного перекладу. [Електронний ресурс] / О. Комарова, А. Беседін, С. Брегман. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: https://www.bestpractices.org.ua/ .	5
Тема 5. Лексикологічні аспекти На самостійне опрацювання: "Вказівки щодо стилю як засадничій документ" (МР для самост. роботи сс. 14-17)	5
Тема 6. Лексико-граматичні аспекти На самостійне опрацювання: Корунець, І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний аналіз): підручник. – 5-те вид., випр. і доп. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 448 с. – С. 225–240	5
Тема 7. Семантичні аспекти На самостійне опрацювання: Корунець, І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний аналіз): підручник. – 5-те вид., випр. і доп. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 448 с. – С. 394-402.	6
Тема 8. Галузеві тексти На самостійне опрацювання: Філіппова Н. Розроблення термінологічного українсько-російсько-англійського онлайн-словника «суднові трубопровідні системи» / Н. Філіппова, В. Мітенкова. // Вісник Національного університету «Львівська політехніка», серія «Проблеми української термінології». – 2018. – №890. – С. 30–35. http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk890/TK_wisnyk890_2_filippova_mit'enkov a.htm	6
РАЗОМ	42

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні аспекти перекладу

Тема 1. Переклад в інформаційному суспільстві.

Переклад як індустрія. Сфери застосування та види перекладу, вимоги до якості, умови праці перекладача. Етичний кодекс перекладача. Технологічні застосунки в роботі перекладача. Машинний та автоматизований переклад.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 8

“Every translation shall be faithful and render exactly the idea and form of the original – this fidelity constitutes both a moral and legal obligation for the translator.” - International Federation of Translators (FIT). The Translator’s Charter (approved by the Congress at Dubrovnik in 1963, and amended in Oslo on July 9, 1994).

Існують різноманітні варіанти етичного кодексу перекладача, проте базові принципи в кожному з текстів збігаються. Прочитайте уважно «**Multi-Languages Translators Code of Ethics**» [Multi-Languages Translators Code of Ethics [Електронний ресурс] // Multy-Languages Corporation – Режим доступу до ресурсу: https://multi-languages.com/translations-shtml/translators_ethics-shtml/.] Які підрозділи містить документ? Поясніть причини введення саме цих підрозділів до міжнародного професійного стандарту перекладачів.

Roles, Responsibilities and Standards of Practice for Translators

Translator’s Code of Ethics

Professional Practice

Translators should endeavor to provide service of the highest quality in their professional practice.

Accuracy

The translator must translate accurately. By accurate translation we understand a translation that preserves the meaning, style and register of the source document.

Confidentiality

The translator must respect, under all circumstances, confidentiality and privacy of the information contained in all documentation provided by the client for the

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк. ___ / 9

purpose of translation, unless otherwise required by law. All information submitted shall be confidential and may not be reproduced, disclosed or divulged.

Impartiality and Conflict of Interest

In order to maintain professionalism, the translator must remain impartial and declare any potential conflict of interest (including personal or ethical values and opinions) that may affect his/her performance while translating a document.

Limitation of practice

The translator must know his/her linguistic limitations and decline assignments that go beyond his/her skills and competence.

The translator must only accept assignments that he/she can complete and deliver in a timely manner (by the due date).

The translator must accept documents that he/she can translate. No work should be subcontracted to colleagues without prior written permission.

The translator should possess sound knowledge of the source language and be an expert in the target language.

The translator should accept translations only for fields or subject matters where he/she has knowledge and experience.

Accountability

The translator is accountable for his/her work and must recognize and acknowledge translation mistakes and try to rectify them even when the translation has been completed, in order to avoid potential liability and risk issues.

Professional Development

The Translator

Must seek professional development courses to maintain, improve and expand translation skills and general knowledge through self-teaching, formal and informal continuing education.

Must acquire the proper terminology and enhance his/her knowledge by creating and updating terminology files.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 10

Must seek evaluative feedback and practice self-evaluation concerning performance.

Respect for all parties

The translator must show respect for all parties involved in the translation assignment, including respect for self, the agency and to its clients.

The translator must respect copy rights and intellectual property. Translated documents remain the client's exclusive property.

Тема 2. Теоретичні засади перекладу.

Школи перекладу, підходи до процесу перекладу. Історичний аспект. Теорії загального та часткового перекладу. Українська перекладацька школа. Адекватність і точність перекладу як базові поняття. Дослівний та буквальний переклад, сфери застосування. "Протиріччя" перекладу.

Розгляньте **12 протиріч перекладу**, наведені Теодором Сейворі в класичному творі «Мистецтво перекладу» [Savory T. The Art of Translation / Theodore Savory. – London: Jonathan Cape. Thirty Bedford Square, 1968. – 191 с.]. Як вони віддзеркалюють проблеми адекватності перекладу. Поясніть на прикладах з практичних занять.

1. A translation must give the words of the original
2. A translation must give the ideas of the original.
3. A translation should read like an original work.
4. A translation should read like a translation.
5. A translation should reflect the style of the original.
6. A translation should possess the style of the translator.
7. A translation should read as a contemporary of the original.
8. A translation should read as a contemporary of the translator.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 11

9. A translation may add to or omit from the original.
10. A translation may never add to or omit from the original.
11. A translation of verse should be in prose.
12. A translation of verse should be in verse. (Сейвори, 1968, с. 50)

Порівняйте наведені уривки та визначить приклади (всі приклади ТО з твору Agatha Christie “The Pale Horse”)

1. функціональної відповідності оригіналу,
2. формальної відповідності оригіналу,
3. дослівного перекладу,
4. буквального перекладу

А.

The proprietor behind the bar, a slim Italian-looking fellow with sideburns, whom I had taken to be Luigi, came to intervene in a voice that was pure cockney London.

Власник за баром, стрункий італійського вигляду хлопець з бакенбардами, якого я прийняв за Луїджі, втрутитися голосом, який був чистим кокні Лондона.

Б.

The door from the street was pushed open and Authority, dressed in blue, stood on the threshold and uttered the regulation words majestically.

‘What’s going on here?’

Двері з вулиці відчинили і авторитет, одягнений у синє, стояв на порозі і вимовляв регулювання слів велично.

'Що тут відбувається?'

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б/ОК18-2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 12

В.

The party went out. The bar was now practically empty.

I felt in my pocket for change.

Вечірка закінчилася. Кав'ярня майже спорожніла. Я поплескав по кишені, шукаючи дрібні гроші.

Г.

The party went out. The bar was now practically empty. I felt in my pocket for change.

Компанія пішла геть. Бар нанівець спорожнів. Я поліз в кишеню за дріб'язком.

В Алгоритм роботи з художнім та публіцистичним текстом:

1. Визначаємо контекст ТО (час і місце створення, цільову аудиторію).
2. Визначаємо стиль (стили, особливості мови персонажів) ТО, його (їхню) кореляцію з контекстом.
3. Визначаємо труднощі перекладу:
 - фразеологізми (намагаємося підібрати фразеологізм МП);
 - гра слів та каламбури (намагаємося передати засобами МП);
 - інтертекстуальні прийоми (з'ясовуємо, чи існує переклад претексту в МП, використовуємо його за можливістю);
 - власні назви (добираємо найрозповсюдженіше транскодування з МП, перевіряємо частотність вжитку) тощо.
4. Перекладаємо начорно (припускається дослівний переклад особливо складних фрагментів ТО).
5. Вичитуємо з ТО, правимо переклад.
6. Перекладаємо набіло.
7. Робимо перерву для уникнення впливу МО на свідомість.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 13

8. Вичитуємо ТП, без ТО.
9. Проводимо технічний контроль якості.

Застосуйте запропонований алгоритм до тексту з роману Агати Крісті «Чалий кінь»:

There are two methods, it seems to me, of approaching this strange business of the Pale Horse. In spite of the dictum of the White King, it is difficult to achieve simplicity. One cannot, that is to say, 'Begin at the beginning, go on to the end, and then stop.' For where is the beginning?

To a historian, that always is the difficulty. At what point in history does one particular portion of history begin?

In this case, you can begin at the moment when Father Gorman set forth from his presbytery to visit a dying woman. Or you can start before that, on a certain evening in Chelsea.

Perhaps, since I am writing the greater part of this narrative myself, it is there that I should begin.

Тема 3. Інформаційні технології на службі перекладу.

Принципи автоматизації перекладу. Підготовчі процедури. Поняття пам'яті перекладу. Створення глосарію. Редагування та коректура. Постредагування машинного перекладу. Сфери застосування та вибір стратегії. Види програм. Застосування автоматизованого перекладу при локалізації продукту.

Розгляньте два варіанти перекладу одного тексту. Котрий з них виконано за допомогою машинного (автоматичного) перекладу, котрий – за допомогою САТ (автоматизованого перекладу). Обґрунтуйте свої висновки.

Мал. 1

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 14

02 March (Saturday)¶

Panel discussion "Association Agreement" (on-line)¶
 Scientific seminar "Ukrainian reforms in the context of European integration" (on-line)¶
 Departure from Kiev¶

03 March (Sunday)¶

Arrival to Uzhgorod. Departure to Bratislava (Slovakia)¶
 Lunch at the national Slovak restaurant "Spišský salaš"¶
 Acquaintance with the cultural heritage of Slovakia. Visit to Levoca¶
 Round table "Association Agreement: Economic and Financial Cooperation"¶
 Arrival in Bratislava. Accommodation at the "Hotel Plus"¶

04 March (Monday)¶

Breakfast in the hotel¶
 Transfer to Vienna (Austria)¶
 Meeting at the University of Vienna. Round table "Agreement on the Association: logistics of integration"¶
 Acquaintance with the cultural heritage of Austria¶
 Return to the hotel. Dinner¶
 Training "Professional reliability in training specialists in higher education"¶

Мал. 2

Saturday, 2 March □

- Panel discussion «Association Agreement» (online). □
- Scientific seminar «Ukrainian reforms in the context of Euro integration» (online). □
- Departure from Kyiv. □

Sunday, 3 March □

- Arriving in Uzhhorod. Departure from Bratislava. □
- Dinner in «Spišský salaš» (Slovak cuisine). □
- Sightseeing tour «Discovering Slovakia cultural heritage». Arriving in Levoca. □
- Round table discussion: «Association Agreement: Economic and Financial Cooperation». □
- Arriving in Bratislava. Accommodation in hotel "Hotel Plus". □

Monday, 4 March □

- Breakfast in the hotel. □
- Transfer to Vienna. □
- Meeting in the University of Vienna. Round table discussion: «Agreement on the Association: logistics integration». □
- Sightseeing tour «Discovering Austria cultural heritage». □
- Returning to the hotel. Dinner. □
- Workshop «Professional reliability in training specialists in higher education». □

Словники та сервіси перевірки якості текстів:

Перевірка:

- ✓ Grammarly (плагін в браузері)
- ✓ <https://ukr-mova.in.ua/perevirka-tekstu> (+ новий правопис, правка стилю. – втрата формату, нерозривні пробіли)

Словники:

- <https://www.multitran.com/> (+ постійно оновлюється, багато варіантів. – українська доволі бідно представлена, варіанти не завжди підтвержені)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б/ОК18-2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 15

КОНТЕКСТОМ)

- <https://context.reverso.net/> (+ фраза в контексті. – немає української мови)
- <https://uk.glosbe.com/uk/en/> (+ фраза в контексті. – все одно, як на мене, замало)
- <https://www.uamova.com/pereklad/> (+ фраза в контексті. – ще не досить наповнений)
- <https://www.google.com/search> (додати: «переклад» / «meaning» / «vs» тощо)

Тема 4. Усний переклад.

Види усного перекладу. Відмінність підходів до усного та письмового перекладу. Синхронний та послідовний переклад. Особливості технічної підтримки та психологічні аспекти. Аудіо-візуальний переклад.

Прослухайте різдвяну промову Єлизавети II 2020 року.

The Queen's Christmas Broadcast 2020 [Електронний ресурс] // BBC. – 2020.

– Режим доступу до ресурсу:
https://www.youtube.com/watch?v=OZbCRN3C_Hs&ab_channel=BBC.

1. Коротко перекажіть промову англійською.
2. Відтворіть кілька речень, ставлячи запис на паузу, перевірте себе.
3. Перекладіть промову усно в режимі послідовного перекладу (можна записувати свій текст на диктофон).
4. Перекладіть субтитри відео на українську мову.

Додаткова література:

Топ 10 редактор субтитрів інструменти для редагування вашого відео [Електронний ресурс] // Wondershare. – 2021. – Режим доступу до ресурсу:
<http://uk.wondershare.com/subtitle/subtitle-editor.html>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б/ОК18-2022
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 16

Літвіняк О. В. Збірник вправ для занять з усного перекладу : англо-українська мовна пара / Олександра Літвіняк. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 232 с та

Змістовий модуль 2. Лінгвістичні аспекти перекладу

Тема 5. Лексикологічні аспекти

Переклад власних імен, назв установ, фірм та організацій. Міжнародна лексика. Фразеологізми, ідіоми та сталі вирази. Лексичні трансформації при перекладі.

Визначте стратегію формування та перекладу власних імен в уривку з роману Террі Пратчетта «Пані та панове» [Pratchett T. Lords and Ladies / Terry Pratchett. – N.Y. : Harper Torch, 2002. – 568 p.] Зверніть увагу на авторський підхід до шекспірівського претексту, порівняйте імена персонажів роману та комедії В. Шекспіра «Сон літньої ночі». Запропонуйте свій варіант перекладу власних імен. Здійсніть переклад уривку.

Імена персонажів В. Шекспіра:

A Midsummer Night's Dream	Сон літньої ночі (Пер. Юрія Лісняка)
Peter Quince—a carpenter	Пітер Клинець, тесля
Nick Bottom—a weaver	Нік Навій, ткач
Francis Flute—a bellows-mender	Френсіс Дудка, міхоправ
Tom Snout—a tinker	Том Носик, лудильник
Snug—a joiner	Робін Замірок, кравець
Robin Starveling—a tailor	Гембель, столяр

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 17

Terry Pratchett, Lords and Ladies:

Bestiality Carter, Lancre's only baker

Weaver the thatcher

Obidiah Carpenter the tailor

Baker the weaver

Well, it's like this . . . The Carter parents were a quiet and respectable Lancre family who got into a bit of a mix-up when it came to naming their children. First, they had four daughters, who were christened Hope, Chastity, Prudence, and Charity, because naming girls after virtues is an ancient and unremarkable tradition. Then their first son was born and out of some misplaced idea about how this naming business was done he was called Anger Carter, followed later by Jealousy Carter, Bestiality Carter, and Covetousness Carter. Life being what it is. Hope turned out to be a depressive. Chastity was enjoying life as a lady of negotiable affection in Ankh-Morpork, Prudence had thirteen children, and Charity expected to get a dollar's change out of seventy-five pence whereas the boys had grown into amiable, well-tempered men, and Bestiality Carter was, for example, very kind to animals.

Тема 6. Лексико-граматичні аспекти

Переклад граматичних явищ, не властивих мові оригіналу (артиклі тощо). Асиндетичні групи іменників. Дієслівні форми. Дієприкметники. Прийменникові конструкції. Порядок слів у реченні. Засоби передачі імпліцитного значення. Модальність. Граматичні трансформації.

Розгляньте уривок з книги Кейт Фокс «Спостерігаючи за англійцями» [Fox K. Watching the English / Kate Fox. – London: Hodder & Stoughton, 2005. – 432с.], виділіть в тексті граматичні конструкції, властиві англійській мові та відсутні в українській. Здійсніть переклад. Які граматичні трансформації ви застосували?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 18

Чи довелося застосовувати граматичні трансформації лише при перекладі конструкцій, відсутніх в МП, чи ви вдавалися до граматичних трансформації в інших ситуаціях?

The ‘Grammar’ Of Englishness

We are constantly being told that the English have lost their national identity – that there is no such thing as ‘Englishness’. There has been a spate of books bemoaning this alleged identity crisis, with titles ranging from the plaintive *Anyone for England?* to the inconsolable *England: An Elegy*. Having spent much of the past twelve years doing research on various aspects of English culture and social behaviour – in pubs, at racecourses, in shops, in night-clubs, on trains, on street corners – I am convinced that there is such a thing as ‘Englishness’, and that reports of its demise have been greatly exaggerated. In the research for this book, I set out to discover the hidden, unspoken rules of English behaviour, and what these rules tell us about our national identity.

The object was to identify the commonalities in rules governing English behaviour – the unofficial codes of conduct that cut across class, age, sex, region, sub-cultures and other social boundaries. For example, Women’s Institute members and leather-clad bikers may seem, on the surface, to have very little in common, but by looking beyond the ‘ethnographic dazzle’¹ of superficial differences, I found that Women’s Institute members and bikers, and other groups, all behave in accordance with the same unwritten rules – rules that define our national identity and character. I would also maintain, with George Orwell, that this identity ‘is continuous, it stretches into the future and the past, there is something in it that persists, as in a living creature’.

Тема 7. Семантичні аспекти

Полісемантичність при перекладі. Контекстуальне значення слова.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 19

Переклад інтертекстуальних прийомів. Поняття стилю та стилістичної адекватності. Комунікативні блоки. Стилiстично та предметно обґрунтовані трансформації.

Розгляньте уривок з книги Кейт Фокс із соціо-лінгвістичної точки зору. Чи наявні аналогічні маркери в українській мові? Визначте стратегію перекладу маркованих слів. Здійсніть переклад.

Sweet

Like ‘dinner’, this word is not in itself a class indicator, but it becomes one when misapplied. The upper-middle and upper classes insist that the sweet course at the end of a meal is called the ‘pudding’ – never the ‘sweet’, or ‘afters’, or ‘dessert’, all of which are *déclassé*, unacceptable words. ‘Sweet’ can be used freely as an adjective, but as a noun it is piece of confectionary – what the Americans call ‘candy’ – and nothing else. The course at the end of the meal is always ‘pudding’, whatever it consists of: a slice of cake is ‘pudding’, so is a lemon sorbet. Asking: ‘Does anyone want a sweet?’ at the end of a meal will get you immediately classified as middle-middle or below. ‘Afters’ will also activate the class-radar and get you demoted. Some American-influenced young uppermiddles are starting to say ‘dessert’, and this is therefore the least offensive of the three – and the least reliable as a class indicator. It can also cause confusion as, to the upper classes, ‘dessert’ traditionally means a selection of fresh fruit, served right at the end of a dinner, after the pudding, and eaten with a knife and fork.

Тема 8. Галузеві тексти

Проблеми перекладу галузевих текстів. Поняття спеціалізації перекладача. Термінологічна база. Контекстуальні збіги. Точність технічного перекладу. Редагування галузевих текстів як екстра лінгвістична задача.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 20

Розгляньте уривок з підручника І. Корунця [Корунець, І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний аналіз) : підручник. – 5-те вид., випр. і доп. – Вінниця : Нова книга, 2019. – 448 с.] як приклад спеціального тексту з філології. Як автор працює з термінами? Укладіть глосарій тексту. Які варіанти перекладів наведених термінів ви знаєте? Перекладіть текст.

Translation as a notion and subject

No less ambiguous is also the term «interpretation» which is synonymous to «translation» and is used to denote the way or manner of presenting the idea of the work in translation orally (as well as its aesthetic, religious, political, pragmatic background and other qualitative characteristics of the work under translation). These may be artistic, genre and stylistic peculiarities rendered by the translator in his particular way, which is somewhat different from that of the author's. The thing is that «interpretation», unlike «translation», admits some more freedom of the translator in his treatment (at least in certain places or cases) of the matter under translation. Hence, the existence of free versifications (переспіви) and free adaptation (перелицювання) which are rightly treated as new creations (when they are of high artistic value). To the latter belong the famous free interpretations of Virgil's Aeneid in Ukrainian by I. Kotlyarevskyi or I. Franko's free adaptation of the German work Reineke Fuchs under the Ukrainian title «Фарбований лис», and many others both in our national literature and in world literature. Practically «adapted» (thought in a peculiar way and with the highest degree of faithfulness, i.e. interpreted according to our national literary tradition), are also Shakespearean masterpieces, Byronian writings and many other poetic and prose works. Consequently, «interpretation» may denote apart from the oral method of translation also a peculiar, pertained to a master of the pen and characteristic of him, as well as the only way of presenting a prose or poetic work in translation. («Interpretation» may also denote the style of a peculiar translator and his way of presenting a particular literary work).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 21

Apart from the two mentioned above, there are some other terms in the theory of translation which may seem ambiguous to the inexperienced student. These usually common terms are: accurate or exact (to what degree?) translation точний переклад; faithful (or realistic) translation, адекватний/вірний переклад; faithfulness of translation/interpretation, адекватність/вірність перекладу/ тлумачення; fidelity (or faithfulness) of translation/interpretation вірність, адекватність перекладу; equivalent translation/interpretation еквівалентний переклад; free interpretation вільний переклад, перелицювання; free adaptation вільний переклад, переробка; free interpretation вільний переспів, перелицювання; free/loose translation вільний переклад, переказ; consecutive interpretation послідовний переклад, усне тлумачення; off-hand translation/ interpretation переклад/тлумачення без попередньої підготовки (з голосу чи з аркуша); rehash вільна переробка (вдала чи невдала) твору; sight translation/interpretation (translation at sight) переклад/ усне тлумачення з аркуша/тексту; simultaneous translation/ interpretation синхронний переклад; rough translation робочий варіант перекладу, чорновий переклад and some others.

Рекомендована література

Основна література

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця : Нова книга, 2002. – 564 с.
2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний аналіз) : підручник. – 5-те вид., випр. і доп. – Вінниця : Нова книга, 2019. – 448 с.

Допоміжна література

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк. ___ / 22

1. Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. Р 14 Термінологія та переклад. Навч. посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 232 с., іл.
2. Гудманян, А. Г. Вступ до перекладознавства : навч. посібник. – Вінниця : Нова Книга, 2017. – 296 с.
3. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 1: пер. з англ. / за ред.: Івз Гамбієра та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 560 с.
4. Енциклопедія перекладознавства: у 4 т. Т. 2 / за ред.: Іва Гамб'є та Люка ван Дорслара; за заг. ред. О.А. Кальниченка та Л.М. Черноватого. Вінниця: Нова книга, 2020. – 276 с.
5. Енциклопедія перекладознавства: у 4 т. Т. 3 / за ред.: Іва Гамб'є та Люка ван Дорслара; за заг. ред. О.А. Кальниченка та Л.М. Черноватого. Вінниця: Нова книга, 2021. – 312 с.
6. Карабан, В. І. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову = Theory and practice of translation from ukrainian into english : навч. посібник-довідник. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 608 с.
7. Коваленко, А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу : Посібник. – К. : ІНК ОС, 2002. – 320с
8. Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. Н 34 Практичний курс перекладу з англійської мови на українську = Practical Course of Translation from English into Ukrainian : навч. посіб. / Людмила Науменко, Анжела Гордєєва. – Вінниця : Нова Книга, 2011. – 136 с.
9. Ребрій О. В. Основи перекладацького скоропису : навч. посіб. / О. В. Ребрій ; за ред.: Л. М. Черноватого, В. І. Карабана. — 5-те вид, стер. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 152 с. – (Серія “Dictum Factum”).
10. Черноватий Л.М. Переклад англійської психологічної літератури : навч. посіб. для студ. вищих заклад. освіти / Л. М. Черноватий, В. І. Карабан,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 23

Т.Б.Хомуленко, О.О. Комір ; за ред.: Л. М. Черноватого, В. І. Карабана та Т. Б. Хомуленко. — Вінниця : Нова Книга, 2012. — 512 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційна транслітерація [Електронний ресурс] // Словник. Портал української мови та культури – Режим доступу до ресурсу: <https://slovnyk.ua/translit.php>.
2. Перевірка тексту [Електронний ресурс] // Мова – ДНК нації. – Режим доступу до ресурсу: <https://ukr-mova.in.ua/perevirka-tekstu>.
3. Словники української мови онлайн [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.worldwidedictionary.org>.
4. Collins Dictionary [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.collinsdictionary.com>.
5. Glosbe. Словник [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.glosbe.com>.
6. Merriam-Webster Online Dictionary [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.merriam-webster.com>.
7. Oxford English Dictionary [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.oed.com>.
8. Visual Dictionary Online [Електронний ресурс] // Merriam-Webster – Режим доступу до ресурсу: <http://www.visualdictionaryonline.com/index.php>.
9. UaMova.com [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.uamova.com>.
10. Urban Dictionary [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.urbandictionary.com>.

Приклади практики художнього перекладу від автора курсу:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б/ОК18- 2022
	Екземпляр № 1	Арк __ / 24

Бекетт С. (2022) Хімія смерті. Перше розслідування. Пер. Євгенія Канчура. Харків. КСД.

Крісті А. (2021). Чалий кінь. Пер. Євгенія Канчура. Харків: КСД.

Ньюмарк Е. (2019). Курячий бульон для душі. Знайди свою внутрішню силу. Пер. Євгенія Канчура. Харків: КСД.

Сільвер Дж. (2018). Одного разу на Різдво. Пер. Євгенія Канчура. Харків: КСД.

Сільвер Дж. (2021). Два життя Лідії Берд. Пер. Євгенія Канчура. Харків: КСД.

Смайлі Дж. (2022) Заблукалі в Парижі. Пер. Євгенія Канчура. Харків. Віват.

Хей Л. (2022). Життя любить тебе. 7 духовних практик для зцілення. Пер. Євгенія Канчура. Харків: КСД.

* Індекс структурного підрозділу відповідно до наказу ректора «Про індексацію структурних підрозділів Державного університету «Житомирська політехніка» (наприклад, 22.06).

** Індекс освітньої програми відповідно до наказу ректора «Про індексацію освітніх програм Державного університету «Житомирська політехніка» (наприклад, 122.00.1/Б).

*** Шифр освітньої компоненти в освітній програмі (наприклад, ОК1).